

Policjanci w służbie historii

<https://policjanciwhistorii.ipn.gov.pl/pol/form/r20670219,Patryk-Sowa.html>
26.04.2024, 06:39

Krystyna Król

[Powrót](#)

Nazwa
szkoły

XVI Liceum
Ogólnokształcące w
Zespole Szkół
Ogólnokształcących Nr 19

Dane zespołu

Nauczyciel -
Opiekun -
imię i
nazwisko

Krystyna Król

Pierwszy uczeń

Uczeń 1 -
imię i
nazwisko

Patryk Sowa

Drugi uczeń

Uczeń 2 -
imię i
nazwisko

Kacper Pobożniak

Trzeci uczeń

Uczeń 3 -
imię i
nazwisko

Marta Marfiak

Miejsce pamięci

Nazwa
miejsca

KOMENDA WOJEWÓDZKA
POLICJI W KRAKOWIE,
OBELISK W HOŁDZIE
POMORDOWANYM
POLICJANTOM II RP,

Lokalizacja

Dokładny
opis
miejsca

Obelisk jest ściśle
związany z postacią
aspiranta Józefa Kutrzeby,
polskiego policjanta, który
zginął w kwietniu 1940
roku w Twerze. Losy
policjantów polskich,
którzy znaleźli się na
wschodnich terenach
Rzeczypospolitej we
wrześniu 1939 roku byy
niezwykle tragiczne.
Wszyscy, bez względu na
stopień, zostali
aresztowani i trafili do

obozów jenieckich w gestii NKWD. Józef Kutrzeba został aresztowany we Włodzimierzu Wołyńskim, stamtąd przewieziony etapami do Ostaszkowa i w kwietniu 1940 roku rozstrzelany w Twerze (Kalininie). Masowe groby zabitych w Twerze znajdują się w Miednoje. W Księżce Cmentarnej Miednoje Józef Kutrzeba jest zapisany jako więzień numer 3256.

29 IX 2000r. miało miejsce uroczyste odsłonięcie Obelisku. Pomysł na upamiętnienie narodził się w trakcie prac Zespołu KWP w Krakowie ds. organizacji sześćdziesiątej rocznicy zbrodni katyńskiej. U stóp Obelisku została złożona urna z ziemią z Polskiego Cmentarza Wojennego w Miednoje. Cokół wykonany jest z granitu, główna część z marmuru, napisy są mosiężne. Całość zaprojektował absolwent krakowskiej ASP, artysta rzeźbiarz Mariusz Wasilewski. Prace rzeźbiarskie to dzieło Pracowni Rzeźby i Medalierstwa Mariusz Wasilewski- Tadeusz Rachwał- Adam Gruszczyński. Przy Obelisku odbywają się uroczystości patriotyczne, rocznicowe, ceremonie ślubowania, wręczania orderów i nominacji na wyższe stopnie. 24 kwietnia 2018 roku reprezentacja XVI LO z Pocztem Sztandarowym wzięła udział w obchodach 78 rocznicy zbrodni katyńskiej zorganizowanych przez KWP w Krakowie. Obelisk jest dostępny dla wszystkich w godzinach

pracy KWP, po zgłoszeniu się do Biura Przepustek.

Zdjęcia

Żywa lekcja historii

Opis przeprow adzonej żywej lekcji historii

Pomysł na przeprowadzenie żywej lekcji historii narodził się podczas spotkania z aspirantem Piotrem Lachmanem z KPP w Wieliczce. Dzięki niemu zdobyliśmy pierwsze informacje na temat aspiranta Józefa Kutrzeby oraz kontakt z jego wnukiem Adamem Kutrzebą. Niestety względy osobiste uniemożliwiły panu Adamowi Kutrzebie na bezpośrednie spotkanie z nami. Zgodził się jednak udzielić nam odpowiedzi drogą elektroniczną. Pierwsze kontakty z aspirantem Lachmanem zaowocowały kolejną wizytą w Wieliczce, gdzie zwiedzaliśmy wystawę poświęconą historii Policji i braliśmy udział w wielickich obchodach rocznicy zbrodni katyńskiej 13 kwietnia 2018 roku.
25 i 26 kwietnia

przeprowadziliśmy żywą
lekcję historii. Mottem
dwudniowych warsztatów
były słowa Osipa
Mandelsztama,
rosyjskiego poety, który
zginął w drodze do łagru,
skazany za jeden wiersz o
Stalinie.

„ ...Nikomu ani słowa, co
widziałeś- niech zginie...”
napisał poeta w 1930
roku. Można powiedzieć,
że były to słowa prorocze.
Celem

historycznoliterackich
warsztatów, w których
udział wzięli uczniowie
klas I i II Liceum i grupa
uczniów klasy III
Gimnazjum 45, było
ukazanie i uświadomienie
młodzieży jak tragiczna
była sytuacja Polaków
pod władzą sowiecką w
latach 1939- 45 i po II
wojnie światowej oraz jak
różny mógł być ich los.

Zajęcia zostały
przygotowane przez
Krystynę Król (historia) i
przeprowadzone wspólnie
z Grzegorzem Siworem(
język polski).

Dzień pierwszy- projekcja
filmu Andrzeja Wajdy „
Katyń” poprzedzona
wstępem historycznym, w
tym dniu w warsztatach
udział wzięło około 80
osób, miały one charakter
dyskusyjnego klubu
filmowego.

Dzień drugi- uczestnicy
pracowali w
kilkuosobowych
zespołach(od 3 do 5
osób) wyłonionych
spośród widzów,
w sumie 30 osób. Każda
grupa wylosowała dwa
zdjęcia przedstawiające
obywateli polskich, którzy
przebywali w niewoli
sowieckiej, bądź na
terenie Związku
Sowieckiego podczas II
wojny. Pierwszym

zadaniem dla grup było dopasowanie do zdjęcia (uczniwie nie znali nazwisk bohaterów lekcji) jednego słowa spośród zaproponowanych. Podczas rozmowy o, nadal nierozszyfrowanych, postaciach wspólnie korygowaliśmy prawidłowość przyporządkowania, zwracając szczególną uwagę na powody takiego przyporządkowania (uczestnicy uzasadniali swój wybór). W kolejnym kroku należało dopasować do każdej postaci, znając jej zawód, funkcję itp. biogram. Młodzież próbowała wyobrazić sobie dlaczego ich bohaterów spotykał taki los. W rundzie dyskusji i sprawdzenia poprawności wyborów rozszyfrowane zostały nazwiska wszystkich postaci. Wśród nich był oczywiście aspirant Józef Kutrzeba. W końcowej części warsztatu omawialiśmy osiągnięcia naszych bohaterów i ich dalsze losy. Ostatni etap naszej lekcji to refleksja nad wierszem Władysława Broniewskiego „Rozmowa z historią” - tragiczny los człowieka w obliczu totalitarnej władzy, każdy może stać się jej celem i ofiarą. Niczym w greckiej tragedii- każda decyzja może okazać się zła. Warto więc pamiętać o tych, którzy musieli borykać się ze swoim losem. Mówiąc o nich przywracamy należną im pamięć. Oczywiście refleksja ta kojarzyła się uczestnikom warsztatów z bohaterką Sofoklesa

Antygoną. Materiały do warsztatów w załączniku.

Zdjęcia

Pliki

Plik ZIP
lub RAR

Array

Sylwetka policjanta

Imię i
nazwisko
policjanta

Józef Kutrzeba

Lata
życia

1887- 1940

Opis
postaci

Józef Kutrzeba urodził się 4 stycznia 1887 roku w Myślenicach, był synem Jana i Bronisławy ze Święchów. Rodzina zajmowała się produkcją i sprzedażą na okolicznych targach obuwia . Dochód był wystarczający by utrzymać osiem osób. Tuż po odzyskaniu niepodległości Józef wstąpił do tworzącej się Policji Państwowej.Ukończył

szkołę policyjną i rozpoczął służbę w Trąbkach. Ostatecznie został skierowany do Wieliczki, gdzie pełnił funkcję posterunkowego, a po awansie starszego posterunkowego. Mieszkańcy Wieliczki ciepło wspominali posterunkowego w rozmowach z jego dziećmi, w czasie i po II wojnie światowej. W 1920 roku ożenił się z Heleną Sendurową. Mieli troje dzieci, dwóch synów i córkę. Mieszkali w skromnym domku przy ulicy Henryka Sienkiewicza 21. Adam Kutrzeba, wnuk Józefa, pamięta opowiadaną wielokrotnie przez ojca historię dwóch psów służbowych, którymi opiekował się dziadek. Był to doberman i owczarek niemiecki(Dżok i Lord), mieszkały razem z rodziną, bawiły się z trójką dzieci, ale wykonywały ściśle polecenia posterunkowego Kutrzeby i pilnie strzegły świątecznej szynki stygnącej na kuchennym stole przed łakomstwem małych domowników. Stały na warcie, bo tak zdecydował Józef Kutzreba ich opiekun. W nagrodę zawsze otrzymywały smakowity kąsek przy świątecznym stole. We wrześniu 1939 roku, zgodnie z rozkazem Naczelnego Wodza starszy posterunkowy Józef Kutrzeba udał się na wschodnie tereny Rzeczypospolitej. Dotarł do Włodzimierza Wołyńskiego, gdzie został aresztowany i osadzony w obozie w Ostaszkowie. Znalazł się

tam z ponad sześcioma
tysiącami
funkcjonariuszy, z których
ocalało jedynie 114!
Rodzina nigdy nie
otrzymała od niego
żadnej wiadomości. Po
ujawnieniu mordu w
Katyniu przez Niemców w
1943 roku żona jedynie
przez analogię do losu
innych jeńców domyślała
się co spotkało męża i
ojca trójki dzieci. Wszyscy
każdego dnia żyli
nadzieją, że za chwilę
otworzą się drzwi i stanie
w nich Józef Kutrzeba, ich
ojciec. Były to ciężkie
czasy, które rodzina
przetrwała dzięki ludzkiej
życzliwości. Obydwaj
synowie należeli w czasie
wojny do Armii Krajowej
kontynuując w ten sposób
rodzinną tradycję walki o
wolność i wiarę w
niepodległość. Żona nie
doczekała się żadnej
oficjalnej informacji o
losach swego męża, co
więcej nie mogła starać
się o rentę po nim w
nowej komunistycznej
rzeczywistości, w której
mówienie o zbrodniach
Sowietów było zakazane i
groziło represjami.
Tadeusz Kutrzeba, syn
Józefa, w czasach PRL, z
drugiego obiegu, poznał
prawdę o swoim ojcu.
Jednak oficjalną
informację z Polskiego
Czerwonego Krzyża o tym
jak i gdzie zginął jego
ojciec otrzymał dopiero w
1991 roku. Na liście obozu
w Ostaszkowie nazwisko
starszego
posterunkowego Józefa
Kutrzeby widneje na
pozycji numer 25.
Tadeusz Kutrzeba(syn
Józefa) zawsze dbał o to,
by jego dzieci znały
prawdę o dziadku.
Niestety stan zdrowia nie

pozwoił mu na uczczenie
pamięci ojca w Miednoje,
bowiem tam w masowym
grobie znajdują sie
szczątki Józefa Kutrzeby
rozstrzelanego w kwietniu
1940 roku w Twerze(
Kalininie). Wasnorecznie
wykonał tablicę
pamiątkową, ktor
umieścił na rodzinnym
grobie w Wieliczce czcząc
w ten sposób pamięć
swego ojca. Prezydent
Lech Kaczyński
pośmiertnie awansował
starszego
posterunkowego Józefa
Kutrzebę do stopnia
aspiranta. W 2010 roku
na cmentarzu w Wieliczce
został posadzony Db
Pamięci, by oddać cześć
aspirantowi Kutrzebie,
który był dobrym
policjantem i dobrym
człowiekiem, zginął do
końca wierny przysiędze
jaką złożył „Przysięgam
Panu Bogu
Wszchemogącemu na
powięzonym mi
stanowisku pożytek
Państwa Polskiego oraz
dobro publiczne mieć
zawsze przed oczyma;
Władzy zwierzchniej
Państwa Polskiego
wierności dochować,
wszystkich obywateli
kraju w równem mając
zachowaniu, przepisów
prawa strzec pilnie,
obowiązki spełniać
gorliwie i sumiennie,
rozkazy przełożonych
wykonywać dokłdnie,
tajemnicy urzędowej
dochować. tak mi Panie
Boże dopomóż”(rota
przysięgi wg ustawy z
1919r.pisownia oryg.)
Adam Kutrzeba, wnuk
aspiranta Józefa Kutrzeby
został wychowany w
tradycji prawdy i
wolności, jak sam napisał
w e- mailu do XVI LO,

tradycję tę odziedziczył „
W moim przypadku przy
powstaniu opozycji wobec
władzy PRL w sierpniu
1980 roku włączyłem się
czynnie zakładając na
Politechnice Krakowskiej,
której byłem studentem,
NZS- Niezależne
Zrzeszenie Studentów, z
ramienia którego
zostałem senatorem PK.
13 grudnia 1981 roku
zostałem ewakuowany
wraz z innymi studentami
do Huty im Lenina
pomagając strajkującym
robotnikom. Tak więc
walka o prawdę i wolną
Polskę była w genach,
które dał mi dziadek.”

Film o
postaci

[https://www.youtube.com
/watch?time_continue=1
&v=zOd0OqFqPEM](https://www.youtube.com/watch?time_continue=1&v=zOd0OqFqPEM)

Wykorzystane
źródła

Wywiad internetowy z
panem Adamem
Kutrzebą, 19 kwietnia
2018r. XVI LO
mł. isp. Grzegorz
Winnicki, System
szkolenia funkcjonariuszy
Policji Państwowej,
file:///C:/Users/Asus%20R
900/Downloads/System_s
zkolenia_funkcjonariuszy_
Policji_Państwowej.pdf,
wyszukane 10.03.2018
Rodzina Policyjna 1939,
Album, Wydanie I
Krystyna Balicka, Zagłada
Policji Polskiej,
www.cracovia-leopolis.pl,
wyszukane 24.04.2018
Księga Cmentarna
Miednoje, T.1, str. 476,
Rada Ochrony Pamięci
Walk i Męczeństwa,
Warszawa 2005, Oficyna

Wydawnicza RYTM
Newsletter Komendy
Wojewódzkiej Policji w
Krakowie, Nr 7/ 2016,
str.5-6, dostęp dzięki
uprzejmości komisarza
Franciszka Gawlika z KWP
w Krakowie
www.policjapanstwowa.pl
<https://policjanciwhistorii.ipn.gov.pl/pol/okkursie/materialy/krotka-historia-policji/592,Krotka-historia-Policji-Panstwowej.html>
<http://www.osrp.slaska.policja.gov.pl/>
[file:///C:/Users/Asus%20R900/Downloads/Lista_Katyn-Pamietamy%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Asus%20R900/Downloads/Lista_Katyn-Pamietamy%20(1).pdf)
<http://www.osrp.slaska.policja.gov.pl/?serwis=srp&dzial=historia/czas-wojny-czas-zaglady&id=175919>
